T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/132
KARAR NO : 2025/230
KARAR TR : 08/04/2025

ÖZET: 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin iki numaralı alt bendi ile (ç),(f) ve (ğ) bentlerine göre verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. İ. Otomotiv Mimarlık İnş. Turizm Nakliye San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. N. E
Davalı : Kapadokya Alan Başkanlığı
Vekili : Av. M. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Nevşehir ili, Merkez ilçesi, ... beldesinde, ... ada, ... numaralı parselde kayıtlı III. Derece Doğal Sit alanında kalan taşınmazda kaya oymak suretiyle mekan açıldığı ve izinsiz arazi tesfiyesi yapıldığından bahisle, müvekkiline 963.436 TL idari para cezası verilmesine ilişkin, Kapadokya Alan Başkanlığının 02/08/2024 tarih ve 100 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Nevşehir Sulh Ceza Hakimliği 24/09/2024 tarih ve D.İş No: 2024/4081 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığa konu işlemin hakimliklerince incelenebilecek kararlardan olmadığı, idari yargının görevinde olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine karar vermiş, bu karara itiraz edilmesi üzerine, Kırşehir Sulh Ceza Hakimliği 11/11/2024 tarih ve D.İş No: 2024/3884 sayılı karar ile itirazın kesin olarak reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2-) İtirazın Değerlendirilmesi

İlgili mevzuattan da anlaşılacağı üzere idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin başvurulara bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari vargı merciinde görüleceği kuralına bağlandığı, başvuruya konu somut olayda Nevşehir İli, Merkez İlçesi, ... Beldesi, III. Doğal Sit alanında bulunan özel mülkiyete ait ... ada ... parseldeki taşınmazda izinsiz uygulamalar yapıldığı gerekçesiyle F. İ. Otomotiv Mimarlık İnş. Turizm Nakliye San. Ve Tic. Ltd. Şti. Şirketi hakkında 7174 sayılı Kanun'un 8. maddesi gereğince idari para cezası tanzim edilmesinin yanı sıra izinsiz uygulamaların kaldırılmasına karar verildiği, söz konusu bölgede yapılan uygulamaların kaldırılması kararına itiraza ilişkin görevli yerin idari yargı olduğu mamafih başvuruya konu idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının idarece verilen bölgede yapılan uygulamaların kaldırılmasına ilişkin verilen kararın iptali talebiyle birlikte İdarî yargı merciinde görülmesinin gerektiği anlaşılmakla 5326 sayılı Kanunun 28/1 -b maddesi uyarınca başvurunun reddine karar verilmiştir..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kayseri 2. İdare Mahkemesi 31/10/2024 tarih ve E.2024/1962, K.2024/1935 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-(a) maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 08/01/2025 tarih ve E.2025/38, K.2025/2 sayılı kararı ile istinaf isteminin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava konusu uyuşmazlığın, Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 15. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 963.436,00 TL idari para cezası uygulanmasına dair işlemden kaynaklandığı, 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in "İdari yaptırım kararına itiraz" başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasında yer alan özel düzenleme gereğince anılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemelerinin görev alanında olduğu görülmektedir.

Bu durumda; Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna Göre Verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 14. maddesinin 1. fıkrasında yer alan özel hüküm gereğince, davaya konu işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşılmıştır ..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Kayseri 2. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 8. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinin 2 numaralı alt bendi ile (ç), (f), (ğ) bendi ve 6. fıkrası şöyledir:

"a)(Ek:25/10/2023-7464/23 md.)

2) İzinsiz kaya oyma mekan yapılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda altı yüz sekiz bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında altı yüz sekiz bin Türk lirası, tescilli parsellerde altı yüz sekiz bin Türk lirası,

(...)

ç) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Planda mimari elemanların biçim, boyut ve malzeme özelliklerinde duvar ekleme, duvar çıkarma, plan şemasının değişimi, döşeme ve tavan malzemelerinin değişimi, mevcut kaya oyma mekanlarda her türlü fiziki ve inşai uygulamalar yapılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda iki yüz yirmi sekiz bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında dört yüz elli altı bin Türk lirası, tescilli parsellerde altı yüz sekiz bin Türk lirası,

(...)

f) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Peri bacalarına ve doğal peyzaj değeri olan jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlara yapısal ve fiziksel nitelikte izinsiz müdahaleler yapılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda altı yüz sekiz bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında altı yüz sekiz bin Türk lirası, tescilli parsellerde altı yüz sekiz bin Türk lirası,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin

(...)

ğ) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) İzinsiz dolgu, kazı, arazi tesviyesi uygulamaları yapılması durumunda; 2863 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alanlarda dört yüz elli altı bin Türk lirası, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki sit alanları ve koruma alanlarında altı yüz sekiz bin Türk lirası, tescilli parsellerde altı yüz sekiz bin Türk lirası,

(...)

(6) (Ek:25/10/2023-7464/23 md.) Birinci, ikinci ve dördüncü fıkralar uyarınca idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İdarece çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

7. 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kapadokya Alanı Hakkında Kanun'a göre verilecek İdari Para Cezalarının Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin *"İdari yaptırım kararına itiraz"* başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

" (1) (Değişik:RG-6/7/2024-32594) İdari yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde sulh ceza mahkemelerine başvurulabilir."

8. Aynı Yönetmeliğin *"İdari para cezası gerektiren fiiller"* başlıklı 15. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1)Aşağıda belirtilen fiiller karşılığında idari yaptırım olarak, (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594)7174 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen miktarda idari para cezası uygulanır:

a) Kapadokya Alanının tarihî ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı fiiller.

b) (a) bendi kapsamına girmeyen, Kapadokya Alanının mevcut durumunu bozmayan (Değişik ibare:RG-6/7/2024-32594) veya yapısal uygulamalar içermeyen*konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı fiiller.*"

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"*(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)*

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
b) İşyerinin kapatılması,
c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,
gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

12. 5326 sayılı Kanun'un "*Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci ve sekizinci fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.
(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 08/04/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının ekinde, adli yargı dosyası ile birlikte 15. madde kapsamında davacı vekilinin istemi üzerine mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkındaki Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 2 numaralı alt bendi ile (ç), (f) ve (ğ) bentleri uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden, Kültür Turizm Bakanlığı Kapadokya Alan Başkanlığı, Kapadokya Alan Komisyonunun aldığı 20/03/2024 tarih ve 4426 sayılı kararla; Nevşehir ili, Merkez ilçesi, ... Beldesi, ... ada, ... numaralı parselde kayıtlı taşınmazda kaya

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin

oymak suretiyle mekan açıp, izinsiz arazi tesfiyesi yaparak 7174 sayılı Kanun'a muhalefet edenler hakkında suç duyurusunda bulunulmasına, 7174 sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin bir numaralı alt bendi ile (ç), (f) ve (ğ) bentlerine göre işlem tesis edilmesine, yapılan izinsiz uygulamaların mülk sahibi sorumluluğunda, ilgili idaresi denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak kaldırılmasına karar verildiği, bu doğrultuda davacı hakkında 963.436 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Kapadokya Alan Başkanlığının 02/08/2024 tarih ve 100 sayılı idari yaptırım kararının tanzim edildiği anlaşılmıştır.

17. Davacı, salt idari para cezası yönünden adli ve idari yargıda iptal isteminde bulunmuştur. Davacı adına Kapadokya Alanının tarihi ve kültürel değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı olarak taşınmazın zemin veya bodrum katından başlamak suretiyle mevcut yapının altında elektrikli iş makineleri ile kaya kazmak sureti ile mekan kazanma adına izinsiz uygulamalar yapıldığından bahisle idari para cezası düzenlendiği, bununla birlikte yapılan izinsiz uygulamaların Müze Müdürlüğü denetiminde gerekli güvenlik önlemleri alınarak kaldırılmasına karar verildiği, ancak davacının bu karara yönelik bir itirazının bulunmadığı anlaşılmıştır.

18. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

20. Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

21. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı; uyuşmazlık konusu 7174 sayılı Kanun'da idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin bir hüküm bulunmadığı anlaşılmaktadır.

22. Bu durumda, aynı kişi hakkında verilen izinsiz uygulamaların kaldırılması kararına karşı bir iptal davası açılmayıp, salt idari para cezasına karşı yapılan itirazda

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin

Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinin uygulama alanının bulunmadığı, bu Kanun'un 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, 7174 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik uyarınca verilen ve 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 16. maddeleri kapsamındaki salt idari yaptırım niteliğindeki idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, bu Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Nevşehir Sulh Ceza Hakimliğinin 24/09/2024 tarih ve D.İş No: 2024/4081 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Nevşehir Sulh Ceza Hakimliğinin 24/09/2024 tarih ve D.İş No: 2024/4081 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/04/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 2UyYVjA - cGycV9e - mPT86DA - wZVQjI= ile erişebilirsin